

בתולה נשאת פרק ראשון כתובות

עין משפט נר מצוה

י.

גב א מיי פיי"ח מהל
 ארסות ה' א סמ
 עשין ממ טוש"ע אה"ע פי'
 סמ טע"ר א וטע"ר ח:
 גב א מיי פיי"ח שם הל'
 א סמט שם טוש"ע שם
 ס"ק טע"ר ז:
 נד ג מיי פיי"ח שם הל' ז
 טוש"ע שם סימן סו
 סעיף ו:
 נד ה טוש"ע שם סי' סמ
 טע"ר ו נבטעה:
 נד ה ו מיי פיי"ח שם הל'
 י טוש"ע שם:

תוספות ר"ד (המשך)

שהוא מחוקק בה אבל
 להוציא ממון מנחה אינו
 נאמן בטענתו. וכתב רבינו
 יצחק ד"ל חזו"ן לגאון
 דקאמר ה"מ לנען מנה
 מאתים אבל לתוספת לא
 מתימא וטעמא דמסתבר
 הוא דלא תקינו רבנן אלא
 מנה מאתים אבל תוספת
 אינהו כתב לה מפשיה
 לכתובת אשה מן התורה.
 הנג
 הואיל וכן דכתובה תיקון
 חכמים היא לא תבא אלא
 מן הדיבורית. פ"י אם באת
 לכתובת אשה ויש לו
 עיריית בינונית ויבירית אין
 יכולה לומר מן לי עיריית
 או בינונית בשווייה אלא
 דיבורית נתן לה ובשווייה:
 רשבי"ג אומר כחוכת אשה
 מן התורה. ומי ארשבי"ג
 הלכך לא תגיא כסף
 ישקול כמורה הבתולות
 מכאן סמכו חכמים
 לכתובת אשה מן התורה.
 רשבי"ג אומר כחוכת אשה
 אינה מה"ת אלא מדברי
 סופרים. איפוך אמר חז"ל
 דאפית בהרייתא איפוך
 קמייתא. דהא שמעית ליה
 להשבי"ג דאמר כחוכת
 אשה דאורייתא פ"י דתנן
 בפ' בתרא דמכילתין נשא
 אשה בא"י וכו' רשבי"ג
 אומר נתן לה ממעות
 קופותא פ"י נשתעבר
 בהן כשאר מלוה דקסבר
 תרובה דאורייתא. ע"י
 בסו"פ: ההוא דאתא
 לקמיה דרב נחמן אמר
 פתח פתוח מצאתי אמר
 להו ר"י אסכוהו כופרא.
 פי' הלוקחו בחריתו של
 דקל שיש בהן עוקצין כמין
 עוקצין: ומכרבתא חבישא
 יהי וזנות מפקרות
 להו. הבנות לו שפכרי
 בפתח פתוח. והאר"י
 האומר וכו' נאמן. נאמן
 ומספיק ליה כופרא. רב
 אחא משני כאן בבחור
 כאן בנשוי בחור לא
 מתימא להשבי"ג ליה כופרי
 נשוי מהימן ולא מספיק
 ליה כופרי: ההוא דאתא
 לקמיה דריג"א א"ל פ"פ
 מצאתי. א"ל שמא הטיית
 אמשול לך משל למה
 הדבר דומה לאדם שמהלך
 באישון לילה ואפילה
 הטה מצאו פתוח לא
 הטה מצאו נעול. פי'
 בהגיעו לפתח ביתו הסגור
 ויש בו המעכבו מלפתוח.
 וכשמטין אותו לצדיקין
 פתחו. ואי קשיא היכא
 פתחו. והוא אמרן לעיל
 האומר פ"י מצאתי מהימן
 לאוסרתי עליו. תשובה או
 היה מהדר ליה ברי לי
 שלא הטיית היה אסורה
 עליו. אבל כיון דשתיק
 הרגיש ר"ג מתוך דבריו
 כמספיק ליה ואין טענתו
 טענה בורה ולפיכך שריא
 עליה:

אמר רב נחמן אמר שמואל חכמים תיקנו בו'. משמע דכמוזה
 דרננן וכן בהאשה רבה (יבמות פט. ושם) גבי אין לה כמזהב
 קאמר מאי טעמא תקינו לה רננן כמזהב שלא תהא קלה זעיניו
 להוליאה כו' אלמא סתמא דהש"ס סבר דכמזהב דרננן וקשה דנהגו

לכתוב בכמזהב כסף וזו מלתא דחזו
 ליהי מדאורייתא ואור"ת דסמכינן
 ארשבי"ג דמתני' דפרק בתרא (דף ק"י)
 דמייתי לה נמי כסמוך דלאמר נתן לה
 מנעות קפוטקיא דקסבר כמזהב
 דאורייתא וק"ל כרשבי"ג דמסתמו
 ועוד אור"י דלא קיימא לן כר"י
 דאשכחנא רב אשי דהוא זמריא
 דפליג עליה דנמנמן לקמן דרייתא
 (דף י"ג.) תני כל שלא מושמט אינו
 יכול לטעון טענת זתוליס אלמלא
 דחיש לשמא משקר ולא למרינן
 חזקה אין אדם טורח כסעודה
 ומפסידה וכן פ"י רבינו יצחק בן רבינו
 מאיר דרב אשי פליג ארשב נחמן והא
 דאמרינן בהאשה רבה (יבמות פט.
 ושם) מ"ט תקינו רננן כמזהב ה"פ
 מ"ט תקינו רננן כמזהב היכא דתקינן
 כגון זאלמנה שלא תהא קלה זעיניו
 להוליאה ה"י תקינו שלא יהא לה כדי
 שמהא קלה זעיניו להוליאה:

חזקה אין אדם טורח בו'. תימה
 תימה זאשט כהן או
 בפחותה מג' דמימסרלא עליה הילכך
 כיון דמפסידה נאמן ולמ"ד נמי לקמן
 ננסה כחוקת זתולה ומנאלת זעולה
 אין לה כמזהב כלל ניחא דהשתא נמי
 מפסידה שהרי מקח טעות הוא אכל
 למ"ד יש לה כמזהב מנה לא מפסיד
 מידי אלא זבא להפסידה מכתובתה
 מנה אכל הסעודה לא מפסיד ואמאי
 מהימן ונראה דלא מהימן:

הואיל ותקנת חכמים היא לא
 תגבה בו'. תימה דר"מ

אית ליה לקמן זכרין דאשה
 (נ"ו ושם) דכמזהב דאורייתא וצ"י
 הנזקין (גיטין מח. ושם) אמרי' דקסבר
 ר"מ דכמזהב אשה זעיניו משום
 חיינא וכיון דהויא דאורייתא דינה
 זעדידת כדפסקא לן בריש ז"ק (דף ק.
 ושם) וכו' כזכות לשלם ממעט דלמיתא תחת
 ועוד דלא מישמטיט מנא זכום מקום
 דאית ליה כמזהב אשה ממטלטלי
 אלא לר"מ כדאמרינן זכל דוכמין
 (יבמות ט"ז.) הא מני ר"מ היא דלאמר
 מטלטלי משתעבדי לכמזהב ולמ"ד
 דאורייתא אמאי לא גבי ממטלטלי
 כמו נזקין כיון דמתהא יפליין וי"ל
 דטעמא שלא יפרשו מהן בני אדם אם
 יטרכו למכור עריות או ממטלטלי
 וחשו כדי שיקפלו עליהן בני אדם:
נותן לה ממעות קפוטקיא. תימה
 לר"י מה ריוח הוא לה שנותן
 לה מאלות המעות מ"מ אינו נתן לה
 אלא שזה ג' שקלים ליתן לה שקלים
 דלעולם צריך ליתן לה שקלים

חכמים תקנו להאשה בו'. כלומר אי הווא
 כמזהב דאורייתא לא הווא כמזהב חכמים
 מתיקנוהו והא אמרו הם שתיקנוהו אמרו
 שהוא נאמן להפסידה אף
 זעדידת פתח פתוח: א"כ. זעדידת להפסידה
 א"כ. שזידו להפסידה: מה הועילו חכמים

בתיקנתן. שתיקנו לה כמזהב: חזקה
 אין אדם טורח כסעודה בו'. אין
 לחוש שיטעון אדם כך אלא זאלמת
 שאם היה שונה אותה ממחילה לא
 היה טורח כסעודה וכונסה ומפסיד
 סעודתו חנם אלא היה מגרשה
 ממחילה: אלא מן הויזבירית. אם
 זאת לגבות כמזהב ויש לו עיריית
 וזיבירית וזיבירית אינה יכולה לומר
 מן לי עיריית או זיבירית זשווייה אלא
 אם זבא ליתן לה זיבירית זשווייה יתן:
 (ומאי קנסא. כלומר מאי פשע דלא
 קנסינן ליה): מן הסורה. מכסף
 ישקול דלקמן: כסף ישקול. זמפתה
 נאמר: כמורה זכמולות. האמור
 זמולות אף זכמולה (דברים זב) קנסו
 הכתוב ג' כסף זשזיל מוהר זמולות:
שיא זה כמורה זכמולות. היקיש
 הכתוב קנס המפתה לקנס האונס מה
 להלן ג' אף כהן ג' ומנה כסף האמור
 כאן שקלים דכתיב ישקול אף להלן
 שקלים דלא תימא מעות: מאלן
 סמכו. מדקרי לה מוהר: נותן לה
ממעות קפוטקיא. זפרק זמרא
 מן נשא אשה זכ"י וגירשה זקפוטקיא
 נותן לה ממעות א"י שהן קלות נשא
 אשה זקפוטקיא וגירשה זכ"י נותן
 לה ממעות א"י מנין הכתוב זכמולה
 דאולינן לקולא רשבי"ג נותן לה
 ממעות קפוטקיא ששמשעז זבהן
 כשאר מלוה דקסבר כמזהב דאורייתא:
אסכוהו כופרי. הלוקחו מלקיות
 זמקלות חריות של דקל שיש זבהן
 עוקצין כמין קולין כדאמרינן זכוכה
 (דף ז'.) ואימא כופרא דרכיה דרכי
 נועם זכמ"ז: זמכרשא זכניטא ליה.
 זנות העיר הזאת ששמה זמכרשא
 זכנות ושזכות תמיד לפניו זנות
 מאלח שהו זקיי זכמח פתוח: זכור
 לא מהימן ומספיק ליה כופרי על שמע
 פניו. נשוי מהימן ולא מספיק ליה
 כופרי: הטע. זשהגיע לפתח ביתו
 הסגור ויש בו זכר מעכבו מלפתוח
 וכשמטין אותו לנזדין נפתח: איכא
דאמרי. זלא מתימין לא שטיח הטייה
 ולא אמרי' שמה הטה אלא כך זדקו
 שמה זמזיד הטייה ועקרת לנשא ועברא
 עקרת הדלת והזכרית: הטע זמזיד.
 זמתימין וזכח: וכנס. שהיו
 טיפי הדמים זמקוסים זכנסתו רע:

תוספות ר"ד
 אמר ר"י אמר שמואל
 משום ר"י כ"א חכמים
 תקנו להם לכתובת ישראל
 לכתובת מאתים ולא למנה
 מנה. והם הימנינו שאם
 אמר פתח פתוח מצאתי
 נאמן א"כ מה הועילו
 חכמים בתקנתם. א"י
 חזקה אין אדם טורח
 כסעודה ומפסידה. פי'
 המורה אין לחוש שיטעון
 כך אלא באמת שאם היה
 שונה ממחילה לא היה
 טורח כסעודה לכתובה
 ומפסיד סעודתו חנם אלא
 ממחילה (היה) מגרשה
 והואן פי' אימתי העביל
 העימן כששנינו טעמי
 ברי על הפתח פתוח
 אומר פתח פתוח מצאתי
 והיא טענת לא כי אלא
 פתח נעול מצאתי ותרזייהו
 טענו טענת ברי אז הביע
 מהימן אבל אם היה
 מודה ליה אין פתח פתוח
 זכמולת אכל תחתיך נאמתי
 ונתתפה שור אז מוכת
 עין אני ואית לי כחוכה
 ואיהו אמר שמא עד
 שלא איתתין והיה מקחי
 מקח טעות כיון דאיתי
 טוענת ודאי ואיהו לסק
 אינו נאמן כדאמר רבא פסק
 דפסק שמואל הלכתא
 רבין וגמליאל דאמר דאשה
 נאמנת ולא קשיא דשמואל
 אדשמואל דלא דמי תרתי
 טעניתא להדרי דהכא טענו
 ברי וכו' והתם טענו
 ברי ושמוא ואית לי מינו
 וחזקה. פי' מינו דאי
 בעי מורה מוכת עין אני
 תחתיך ולא פסלה נפשה
 כמורה וכו' וחזקה דנופה
 דבתלה נולדה: והעיר
 כתוב בה"ג דאי עובדי
 בעל סעודה רבתי דינא
 הוא דשקיל אזרינא ג'
 האשה מטעם רבה ואינו
 ג"ל דער כאן לא האמיניוהו
 אלא להפסידה כחוכתה

רבי אמר ליה רבי בעלתי ולא מצאתי דם אמרה לו רבי בתולה הייתי
 אמר להם הביאו לי אותו סודר הביאו לו הסודר ושראו במים וכבסו
 ומצאו עליו כמה טיפי דמים אמר לו לך זכה במקחך אמר ליה הונא
 מר בריה דרבא מפרוקיא לרב אשי אנן נמי נעביד הכי אמר ליה
 גיהוץ
 שעומדין שם זקפוטקיא ג' שקלי קפוטקיא וזכרך ישראל ג' שקלים של ארץ ישראל הוה ניחא כדאמרינן גבי ה' סלעים לפדין צבור
 צב' יש צבור (בכורות ג. ושם) לישדר זכר מילתא אחרינא דאוסופו עלייהו ושדר להו מניה אין נראה דהתם כשהוסיפו זכל מקום
 הוסיפו אכל כשמוסיפין זמקום אחד אין נראה שזכך משתנה מדה דאורייתא ומיהו זכירושלמי דפירקין גרסינן אמתימין דכמזהב
 מאלתים רבי מונא זשם שמואל אמר זשקל הקדש רבי אכל זכר זונא אמר מטעב יואל וכן מסקי התם כמה אמוראי:
מברכתא חבישא ל"ה. פירוש הלוקוח שמוציא ש"ר על צמ ישראל שהי משקר וכי זונות זכנותות לפניו שיהיה זקיי הלכך לא
 מהימן והא אמר רב נחמן מהימן ומשיי ומספיק ליה כופרי וכן נחמן דלאמר אסכוהו לא משום שלא היה
 מאלמינו אלא היה מאלמינו ואמר להלקוח לפי שחשוד על זונות ורב אחא משני כדסבירא לן מעיקרא דלא מהימן ואיידי זכחור ועי"ל
 זניחיתא זמכרתא זכניטא ליה אף על פי שהוא נאמן הלוקוח לפי שחשוד על זונות והאמר רב נחמן נאמן ולא פירש להלקוח ומשני
 מהימן ומספיק ליה ורב נחמן לא איידי זמלקוחות רב אחא אמר לעולם נאמן דלאמר רב נחמן היינו זבלא מלקוחות וזכנושי: